

[Vilhelm Rasmussen.]

Digtere. Hvis nu virkelig Retskrivningen er af den uhyre Betydning, som man tillægger den, ser det rigtignok galt ud for H. C. Andersen. Han staver „Fetter“, han skriver „har havd“; han skriver: „natur tro“, altsaa i to Ord og „natur“ med lille; han skriver „skyld i“ og staver Ordet „skyld“ med lille. Saadan kunde jeg gennemgaa H. C. Andersen, som dog kom ganske godt fra det til Trods for sin Retskrivning. Lad os tage Edvard Brandes, en Forfatter og Politiker, der paa begge Omraader nyder den største Anseelse. Han har i „Tilskueren“ for Marts 1930 skrevet en Artikel, i hvilken han staver „Skæbnesvanger“ med stort; „Eventyrlig“ er stave med stort og med E, og han staver Ordene „Før“ og „Nu“ med store Bogstaver. Ja, det kan han ganske rolig gøre; for han er Edvard Brandes og skal ikke rettes efter de gældende Retskrivningsregler. Vilhelm Andersen, Professor i Dansk ved Universitetet, staver i sin Artikel i „Tilskueren“ „Kres“ uden d, men „Vejkryds“ med d. Valdemar Vedel, en anden højt anset Professor ved Universitetet, staver med smaa Forbogstaver, skriver altsaa „billede“ med lille og bryder sig ikke Spor om Retskrivningsreglerne, og naar han skriver „når“ eller „på“, anvender han svensk „å“ i Stedet for dansk „aa“. Dette er kun nogle faa Eksempler for at vise det høje Ting, at de, der er selvstændige Mennesker, aldeles ikke bryder sig om Retskrivningsreglerne, nej, de bryder sig om det, der ene har Betydning: Indholdet og Formen, og giver Retskrivningen en god Dag.

Ud fra dette drager jeg den Slutning, at vor Skole er inde i en helt gal Linie, naar den lægger en saa uhyre Vægt paa de rigtige Retskrivningsregler, det vil sige de fastslaaede. Det fører nemlig uundgaeligt den Konsekvens med sig, at Lærerne paa alle Stadier maa lægge Hovedvægten paa det uvæsentlige, formelle, medens de derimod ikke kan lægge den rette Vægt paa det indholdsmæssige og paa den Skønhed, Fulendthed, der er i Fremstillingen af det, der indholdsmæssigt duer til noget. Og, ærede Tilhørere i dette høje Ting, det er den Grundfejl, al vor Opdragelse lider af. Den stammer fra disse Retskrivningsregler og andre Kilder, hvor man lægger Vægt paa uvæsentlige, formelle Hensyn og derved baade taber den Tid, der kunde bruges til, og ogsaa taber Interessen for Udviklingen af de virkelig betydningsfulde menneskelige Egenskaber.

Jeg kan derfor ikke stærkt nok henstille til den højtærede Minister, at han viser mig den Venlighed og gør Børnene den store Tjeneste at tage dette rent saglige Spørgsmaal op til nærmere Overvejelse.

I Tilslutning dertil vil jeg gerne igen ogsaa henstille til den højtærede Minister, at han tager op til nærmere Undersøgelse samtlige Cirkulærer, som er udstedt vedrørende Opdragelsen og Skolen her i vort Land. Det er der jo en god Anledning til, netop nu, da vi er i den 10-aarige Periode, efter hvis Afslutning Cirkulærer og Anordninger i det hele taget skal gennemgaaes. Naar jeg henstiller dette til Ministeren, er det ikke med den Hensigt, at der skal trækkes snævre Linier for Lærernes Bevægelsesfrihed i Skolen; det er uhyre langt borte fra mine Ønsker. Men der er visse Ting, som man uden Skade venskabeligt kan henstille til Lærerne. Og det, som jeg ønsker, at man skal henstille til Lærerne i Folkeskole, Mellemskole, Realskole og Gymnasium, er netop dette, at man saa meget som muligt gaar bort fra det uvæsentlige, fra Formalismen og over til den Realisme, der har livsmæssig Betydning, Opdragelsen af Børnens aandelige Arbejdsmidler, deres Lagtagelsesevne, deres Tænkeevne, deres frugtbare Fantasi virksomhed, og, naar de faar Lejlighed til det, ogsaa lægger Vægt paa den spontane Villiesindøvelse og -udfoldelse. For det ser vi ved enhver Lejlighed, og det har jeg set paa mine Rejser rundt om i forskellige Lande, at ogsaa snart Børn faar Lov til at arbejde selv, er de fænomenalt energiske, saa har de Villie nok. Den Villiemangel, ja, endog den Dovenskab hos Børnene, Lærerne saa ofte taler om, skyldes som Regel kun Fejl fra Lærerens Side. Her er altsaa en Op-gave, hvor man vilde kunne gøre helt uberegneligt godt for vort Folk, hvis man vilde erstatte de forældede Cirkulærer med forstandige, nye, elskværdige Vejledninger.

I denne Forbindelse vil jeg ogsaa gerne have Lov til at give min Tilslutning til det centrale i de Betragtninger, der kom frem paa Lærernes Aarsmøde, naar de kritiserede vore Eksaminere. Jeg er paa ingen mulig Maade i alle Enkeltheder enig med disse Lærere, for jeg synes ikke, de har faaet fat paa det centrale. Det centrale i Sagen synes mig at være det, at man ved Eksamen, der jo kun betyder Prøve, ikke prøver det, der har særlig Betydning, nemlig Evnen hos den enkelte, der skal eksamineres, til selvstændigt, værdifuldt Arbejde. Det kan udmærket godt gøres, uden at Eksamen gør Fortræd for Undervisningen; men naturligvis